

Dobitnica Nagrade za životno djelo Hrvatskog muzejskog društva za 2014. godinu

Marija Tonković

Marija Tonković povjesničarka umjetnosti, doktorica znanosti, muzejska savjetnica, docent na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu.

Rođena je 1949. godine u Rijeci. Gimnaziju je pohađala i maturirala u Dubrovniku. Diplomirala povijest umjetnosti i talijanski jezik s književnošću na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na istom fakultetu obranila 1994. godine magistarski rad *Juraj i Karlo Drašković u kontekstu hrvatske fotografije 19. stoljeća*. i 2012. godine doktorski rad *Fotograf Franjo Mosinger u kontekstu Nove objektivnosti i Bauhausa*.

Radila je kao prva voditeljica galerije Mirko Virius Društva naivnih likovnih umjetnika Hrvatske. Od 1978. godine do 2014. godine zaposlena u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu gdje je bila dugogodišnja voditeljica Zbirke starije fotografije te i voditeljica Odjela zbirki. Vodila Odjel matične djelatnosti u Muzeju za umjetnost i obrt tijekom 2003. i 2004. godine. Više godina djelovala u raznim komisijama vezanim bilo za likovnu ili muzejsku djelatnost pri Poglavarstvu grada Zagreba. 1994. godine izradila je muzeološki program i koncepciju dionice *Fotografija* za novi postav Muzeja za umjetnost i obrt, kao i dionicu postava Dvora Trakošćan.

Autorica je pet poglavlja i kataloške, biografske i bibliografske obrade u kompleksnom zborniku – katalogu *Fotografija u Hrvatskoj 1848-1851*, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994. Također je autorica dionica o fotografiji kompleksnih kulturoloških izložbi *Bidermajer u Hrvatskoj*; *Secesija u Hrvatskoj*; *Skriveno blago Muzeja za umjetnost i obrt* i *Art Deco u Hrvatskoj*. U suradnji sa Židovskom općinom u Zagrebu i Gliptotekom HAZU priredila je veliku izložbu *Židovi fotografi*. Dionicu *Fotografija* u sklopu kulturoloških izložbi *Pedesete godine u Hrvatskoj*; *Avangardne tendencije u Hrvatskoj*, te u četvrtom svesku edicije HAZU, *Hrvatska i Europa*, u knjizi *Moderna hrvatska kultura od preporoda do moderne (XIX. stoljeće)*. U katalozima izložbi koje je samostalno priredila, kao i za kompleksne na kojima je surađivala objavila je više od 5000 kataloških jedinica. Veliku većinu predstavlja građa koju je prva istražila, publicirala i prezentirala u vidu monografskih i studijskih izložbi, odnosno autorskih dionica u kompleksnim studijskim izložbenim projektima, dajući pionirske doprinose historiziranju povijesti fotografije u Hrvatskoj. Marija Tonković obogatila je tu povijest dotada nepoznatim, a danas nezaobilaznim imenima poput Jurja i Karla Draškovića, Josipa Betondića, Stjepana Erdődyja, Ljudevita Vranjanyja, Milana Dvoržaka, Franje Mosingera, Đure Janekovića.

Istraživanjem u zbirkama i arhivima muzeja Albertina i dokumentaciji Graphisches Lehr und Versuchsanstalt u Beču otkrila je brojne Hrvate koji su bili članovi prestižnog Wiener Camera Cluba (Ferdinand Mixich, Milan Šipuš, Rudolf Severinski, Aleksandar Hauger...).

Također je osvijetlila fotografsku djelatnost osoba poznatijih iz drugih područja djelovanja kao što su Ksaver Šandor Gjalski, Izidor Kršnjavi, Menci Clement Crnčić, Tomislav Krizman, Vladimir Becić, Ćiril Metod Iveković, Blagoje Bersa, Dragutin Gorjanović Kramberger.

Sustavno je pratila i rad suvremenih hrvatskih fotografa (Damira Fabijanića, Gorana Vranića, Stanka Abadžića, i mnogih drugih) i priredila im samostalne izložbe,

Pokrenula je istraživanje i praćenje dosad zapostavljenih žanrova u hrvatskoj poput modne i novinske fotografije te fenomena razglednice kao medija.

Vodila je dionicu fotografije za Festival Hrvatske u Francuskoj *Croatie le voici* koja je sačinjena od devet autorskih izložbi, za koje je sačinila sinopsis i uvodne tekstove.

Kao dugogodišnja stalna suradnica Hrvatske radio televizije objavila je stotinjak prikaza o likovnim događanjima u emisijama o likovnoj kulturi s naglaskom na praćenju muzeološke tematike, a posebice povijesti fotografije. Predložila je i napisala sinopsis za seriju *Fotografija u Hrvatskoj* te za više filmova napisala scenarij i tekst. Povremeno se u tisku javlja napisima osobito o primijenjenim umjetnostima.

Vanjska suradnica Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" za čija je izdanja priredila veći broj jedinica s težištem na fotografiji i primijenjenim umjetnostima. Surađuje na projektu novog izdanja *Allgemeines Künstlerlexikon* natuknicama o hrvatskim fotografima. Surađuje na projektima austrijskih institucija *Photo Institut Bonartes* i *Albertina* te mađarskog *Central European Cultural Institute* priložima iz povijesti hrvatske fotografije.

Marija Tonković velik dio svog rada posvetila je znanstveno- nastavnoj djelatnosti.

Kao honorarni i ujedno prvi predavač kolegija *Povijest fotografije* na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu radi neprekidno od 1997. godine.

Surađuje na projektima Instituta za povijest umjetnosti i Odsjekom za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti na projektu *Hrvatska i Europa..*

Članica je hrvatske sekcije međunarodne organizacije likovnih kritičara AICA, Hrvatskog društva povjesničara umjetnosti, Hrvatskog muzejskog društva i Matice hrvatske.

Zbog izuzetnog i trajnog doprinosa muzejskoj struci Nagrada za životno djelo Hrvatskog muzejskog društva dodjeljuje se dr.sc. Mariji Tonković, muzejskoj savjetnici.

TOŠO DABAC

